SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV: No. 75. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 22, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ • ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го КВІТНЯ 1988 Ч. 75. РІК. XCV

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ 1000-РІЧЧЯ ВІДКИДАЄ ЗАЯВУ ДЕПУТАТІВ УССР

Вашінгтон. — У відповідь на заяву десятьох депутатів Верховної Ради УССР речникові Палати Репрезентантів Джимові Райтові у справі резолюції, яку внесено до Конгресу під число 429 і 235, на тему переслідування віруючих в Україні та 1000-річчя Християнства, Крайовий Комітет 1000-річчя Християнства в Україні вислав листа до Конгресу, в якому подає своє становище до денунціяції совєтських офіційних чинників.

Комітет 1000-річчя стверджує у своєму листі, що це обурююче явище, коли депутати УССР є знаряддям в політиці Кремля, для замилення очей вільного світу про релігійні переслідування в Україні і ще до того, як речники України, закликають до братества „совєтських народів". Факт, що широко рекламовані святкування 1000-річчя в Москві будуть відбуватися без участи спадкоємців Хрищення, а це Української Православної і Католицької Церков, ставить дуже під сумнів ті торжества в Москві.

Критична до Українських Церков заява депутатів Верховної Ради УССР своїть в повному розрізі із багатим культурним і християнським минулим тих Церков, як і з національною ідентичніетю українців, зокрема в році 1000-річчя Християнства — говориться дальше в листі, — а помимо заяв М. Ґорбачова про політику „гласности" і „перестройки", в Україні далі переслідують віруючих і західні свідчення стверджують, що сьогодні ще є 171 в'язнів в СССР, які страждають за свої релігійні переконання, а поміж ними половина це українці.

Лист нав'язує також до заяви архиєпископа Російської Православної Церкви в Західній Европі, Іринея, який 25-го січня 1988 року сказав: „Я думаю, що сьогодні не має члена Російської Православної Церкви, який би не ставив під сумнів нелегального з'єднання Греко-Католицької з Православною Церквою у 1946 році".

Саме про це говорять також проєкти обох резолюцій внесених до Конґресу ЗСА у справі 1000-річчя і переслідування Українських Церков в Україні.

Крайовий Комітет 1000-річчя Християнства в Україні завважує, що в минулому Конгрес ЗСА завжди виступав в обороні тих, які не могли говорити за себе. Тепер, коли ЗСА і СССР находяться в стадії інших відносин, комітет має надію і вірить, що така справа як переслідування в Україні не буде забуте, а її поставлять на порядку денному і розв'яжуть в ім'я міжнародної співпраці та миру. Але комітет переконаний, що неможливо осягнути мир так довго, як існують переслідування цілих народів та одиниць і як їм відмовляється свободи.

В Менор коледжі буде виставка В. Литвина

Дженкінтавн, Па. — Студійний Осередок Української Культури Менор Джуніор коледжу в Дженкінтавні Па., влаштовує виставку олійних картин і графіки мистця Віталія Литвина. Відкриття відбудеться в п'ятницю, 29-го квітня ц.р., в год. 7:30 вечора. Виставку можна буде оглянути в суботу 30-го квітня і неділю 1-го травня від год. 12:00 опівдні до 5:00 по полудні в семінарійній залі Василіянської Бібліотеки МДжК., Факс Чейс Ровд і Форест авеню в Дженкінтавн.

Мистець Віталій Литвин уродженець Західньої України. Він студіював у школі прикладного і декоративного мистецтва в Ужгороді на Закарпатті, у школі мистецтва ім. Івана Труша у Львові та в Інституті декоративно-прикладного мистецтва.

Виставка В Менор Джуніор коледжі включатиме нові праці мистця виконані для вшанування 1000-ліття Хрищення України.

І. ДЕМ'ЯНЮК І РОДИНА ПРОДОВЖУВАТИМУТЬ БОРОТЬБУ ЗА ПРАВДУ

Єрусалим, Ізраїль (Йоан Онужек, АНЧЕЙН). — Не зважаючи на несправедливий вирок ізраїльського трибуналу, яким утотожнено Івана Дем'янюка з Іваном з Треблінки і можливе примінення кари смерти, Іван Дем'янюк, його родина, адвокати і приятелі продовжуватимуть добиватись справедливости, тепер може вже перед світовою публічною опінією, бо перед суддями в Ізраїлі — це майже неможливо.

„Я за себе не дбаю вже, — переказав через свого сина Івана, мол. засуджений І. Дем'янюк, — я борюсь за правду родини, правду тих, що мені вірять, мені за мене байдуже, бо й набридло мені це все, що зі мною виробляють, витримую це в ім'я справедливости і маю надію, що за Божою допомогою правда вийде на верх".

Як уже інформовано, І. Дем'янюк чекає на вимір кари, що рішиться вже в понеділок, 25-го квітня ц.р. Згідно зі законом з 1950 року, максимальний вимір — кара смерти, чого й зажадав міністер юстиції Аврагам Шарір, але він не має відношення до справи.

Помсти і кари смерти для Дем'янюка вимагають різні уцілілі, яких дуже обширно цитувала ізраїльська преса і державне радіо. Деякі казали: „Тепер треба повісити Дем'янюка — і я готов це діло виконати"; „Самому Дем'янюкові, замість суду, я був би дав пілюлі на спання, а відтак повісив, українці вбивали жидів своїми руками, чому й ми не мали б робити те саме".

Член ізраїльського парляменту Шевах Вайс, який признався до того, що йому життя спасла українка з Борислава, сказав, коментуючи твердження по радіо Василя Ліщинецького, голови Українських З'єднаних Організацій Клівленду, що вирок пошкодить відносинам поміж українцями і жидами в Україні і на Заході, що це вияв антисемітизму, який об'єднує українців по обох боках Залізної заслони.

Один жид з Кишинева теж схвалив вирок: „Я знаю хто такі українці, це ті, які робили проти нас погроми в 1903 році, знаю на що вони спроможні, вони вимордували цілу мою рідню".

Попало також і ізраїльському оборонцеві Йорамові Шефтелеві, якого одні назвали „суперкапо", а інші казали, що навіть плюнути на нього не хотіли б.

Ще раз пробрехався Еліягу Розенберг, який сказав, що зразу впізнав Дем'янюка і задоволений, що судді прийняли його свідчення на процесі. „Я думаю, що й він пізнав мене. Я ж був з ним 10 місяців, він вбивав людей газом, а я їх тіла витягав з камер".

Але судді у вироці тверди ли, що Іван був в Треблінці від осені 1942 до березня 1943 року, відтак був в Собіборі, а Розенберг казав, що він був в Треблінці від жовтня 1942 до повстання 2-го серпня 1943 року, в якому Івана мали вбити згідно з твердженнями під присягою того ж таки Розенберга в 1945 і 1947 роках. А німець Отто Горн навіть договорився до того, що він бачив Івана вже після повстання, у вересні 1943 року.

(Закінчення на стор. 4)

Справа багатокультурности є перед парляментом

Оттава (ОУПС). — У зв'язку з новим законопроєктом ч. С-93 в справі Акту багатокультурности перед федеральним парляментом Канади, вив'язалася в останньому часі палка дискусія між урядовими чинниками, що не бажають окремого міністра чи „комісара багатокультурности", а з другого боку між опозиційними партіями, що рекомендують створення окремого міністерства багатокультурности й багатокультурного „омбудсмана" — комісара багатокультурности.

В дискусіях над законопроєктом С-93 виринає питання початків „політики багатокультурности", що її ввів, як відомо, П.Е. Трудо в 1971 році, як „відповідь уряду на рекомендації Королівської комісії Б-Б" з 1969 року. У своєму виступі у парляменті 15-го березня посол Ерні Епп з Онтаріо подав докладний огляд генези багатокультурности в Канаді і, нав'язуючи до четвертого тому рекомендацій Королівської комісії, вказав на визначну ролю в ній д-ра Ярослава Рудницького, члена комісії, що „настоював" на зміні двокультурности на політику багатокультурности в Канаді, яку остаточно прийняв федеральний уряд в 1971 році. Все ж „політика багатокультурности" — це не легалізований правний акт, який щойно в 1987 році ввів у формі законопроєкту міністер Дейвид Кромбі з Торонто. Коли цей законопроєкт пройде парляментарну процедуру і буде затверджений генеральним губернатором Канади, тоді багатокультурність стане не тільки кожночасно змінною „політикою", але матиме тверді легальні основи у формі „Акту багатокультурности", на який Канада чекає від 1971 року.

Паралельно з політичною йде наукова дія. В 1967 році вийшли дві наукові праці про канадську багатокультурність: книга проф. Сандри Джава „Політика імагінації" у в-ві МекЛелланд і Стюарт у Торонто та „Мови Канади" проф. Я. Рудницького в накладі автора. Обидві праці дають вичерпну й об'єктивну аналізу мовного й культурного питань в Канаді.

Москва користується матеріялами „буржуазних фальсифікаторів"

Москва. — Після того, як генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов запропонував совєтським вченим зліквідувати так звані плями в історії країни, американські й інші західні спеціялісти і знавці підсовєтських відносин, яких в СССР донедавна називали „буржуазними фальсифікаторами історії соціялістичних країн", помітили, що в теперішніх нових відносинах, в атмосфері політики „гласності" і „перестройки" в країні „соціялізму" слідкують за кожною їхньою працею з ділянки історії, за кожним їхнім виступом.

Така атмосфера „приязної" зміни наступила напевно не по волі совєтських урядових вчених, які, за малими винятками, досі у всіх відношеннях співпрацювали з кожним режимом, а з наказу „згори". Сталінські форми адміністрування країною збереглися недоторканими, навіть після приходу до влади М. Ґорбачова, — пише до цієї теми кореспондент Ассошіейтед Пресс Браєн Бремлі в газеті „Вашінгтон Таймс".

Виступаючи недавно з лекцією в столиці ЗСА, теперішній амбасадор Америки в Москві Джек Метлок висловився про це дуже ясно: „Залежатиме від того чи совєтські вчені дійсно зуміють і матимуть відвагу назвати по імені 'білі плями' в історії СССР. Від їхньої постави і об'єктивної, опертої на наукові джерела оцінки залежатиме дуже багато, включно з перебудовою економіки і політики співпраці СССР із західніми країнами".

Американський історик Роберт Деніелс зі стейтового університету у Вермонті вибирається осінню цього року до Москви, щоб там допомогти совєтським колегам „заповнити білі плями" в їхній країні. „Я цілком не збираюся вести з ними дипломатичні переговори, чи в рукавичках підходити до розгляду кожної прогалини. Зрештою я, в їхньому понятті, вже давно став буржуазним фальсифікатором", — заявив проф. Деніелс.

Сьогодні ситуація настільки змінилася, каже згаданий американськи вчений, що мене не тільки очікують з лекціями в Москві, але дали запевнення, що деякі з лекцій чи новонаписані праці будуть друкуватися в наукових журналах.

Другий американський історик Стівен Коен був заскочений словами М. Ґорбачова під час його перебування у Вашінгтоні, що він читав Коенову біографію Ніколая Бухаріна. На протязі півстоліття совєти не то, що не признавались до Бухаріна, вони вдавали, що такого діяча взагалі не існувало. Крім справи Бухаріна в СССР є чимало інших „білих плям" в історії, між ними також справа Катиню, де війська НКВД вирубали в пень кілька тисяч польських військовиків, переважно старшин. Правда, цю справу розглядає тепер спеціяльна польсько-совєтська комісія, але покищо немає надії, що совєти відкриють усі свої секретні архіви про цю різню. До „білих плям" належить також голодова облога України Москвою і виморення голодом від семи до десяти мільйонів жертв, не кажучи вже нічого про ліквідацію Церков, переслідування, розстріли та вивози на Сибір вірних, священослужителів і владик, знущання над українським народом під час боротьби Червоної армії і НКВД проти ОУН, УПА і УГВР, переслідування дисидентів і членів Гельсінкських груп тощо.

СОВЄТСЬКИЙ ВЧЕНИЙ НАЗВАВ КІЛЬКІСТЬ ЖЕРТВ СТАЛІНСЬКОГО ТЕРОРУ

Москва. — Як повідомляє лондонський тижневик „Сандей Таймс", совєтський вчений проф. Ігор Бестужев-Лада на сторінках газети „Нєдєля" вперше назвав приблизну кількість жертв сталінського терору від 1929 до 1953 років.

Читачеві, як пише „Сандей Таймс" доведеться зробити ряд нескладних аритметичних операцій, але їх результат приголомшує. „Порахуйте самі, — пише І. Бестужев-Лада. — В результаті однієї лише колективізації були вбиті і замучені від шести до восьми відсотків совєтських селян. Загаль на кількість сільського населення Росії на початку 1930-их років становила 150 мільйонів осіб. Таким чином, кількість жертв повинна бути не менш як 25 мільйонів осіб. В результаті наступних чисток загинуло приблизно стільки ж".

Англійська газета зауважує, що стаття Бестужева-Лади різко суперечить словам Міхаїла Ґорбачова на засіданні, присвяченому 70-річчю жовтневого перевороту. Як відомо, генеральний секретар тоді заявив, що „багато тисяч осіб стали жертвами сталінського терору".

Стаття совєтського професора є відповіддю на кільк а одержаних ним листів з погрозами. В одному говориться, що Бестужев-Лада сам може стати останньою жертвою сталінізму. В іншому листі, підписаному „групою ветеранів війни", міститься вимога про відмову вченого від антисталінських заяв. „А ні, то прикінчимо вас без свідків. Даємо місяць на роздуми", — погрожують „ветерани".

Ґорбачовська кампанія „гласности" і „вільного мислення" не послаблюється. Редакція журналу „Юность" оголосила про намір надрукувати спомини Н. Мандельштам і „Колимські розповіді" Варлама Шаламова. У Москві ходять чутки про можливе видання деяких книг Солженіцина.

УРЯД АЛЬЖИРУ ЗАМІНЯВ ЗАКЛАДНИКІВ ЗА СВОБОДУ ДЛЯ ТЕРОРИСТІВ

Альжир. — Проіранські терористи, захоплювачі кувайтського пасажирського літака типу „Боінг-747" з пасажирами на покладі, виторгували для себе свободу в заміну за звільнення 31 пасажира. Альжирський уряд бачив в такій заміні розв'язку 15-денної кризи, яка у зв'язку із захопленням літака була створилася і закінчення загрози втрати життя для залишених закладників, які у випадку зірвання літака, могли усі загинути.

Кувайтські засоби масової інформації, підкреслюючи перемогу політики свого уряду заявили, що дев'ять терористів озброєних автоматичними крісами, гранатами і пістолями, правдоподібно відлетіли до Бейруту, або Теграну в Ірані, хоч деякі поінформовані особи кажуть, що вони все ще перебувають на території Альжиру. У Бейруті, наприклад, не було жадних познак приїзду більшої групи терористів, яких на летовищі напевно вітали б їхні друзі. Альжирські офіційні чинники відмовились від всяких інформацій і коментарів в тій справі, а міністер внутрішніх справ Геді Кедірі заявив тільки, що домовленість була зроблена у повній згоді з урядом Кувайту. Як відомо, Кувайт дотримуючись принципової політики не реагувати на вимоги терористів про звільнення з тюрем їхніх 17-ох друзів, добився успіхів у переговорах за посередництвом представників альжирського уряду і тим самим зберіг обличчя перед власним народом й іншими країнами світу.

Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки заявив кореспондентам у Гельсінках, *де він* зупинився перед своєю поїздкою до Москви, що звільнення терористів було неправильним кроком, бо вони не були тільки звичайними захоплювачами літака і терористами найбільш радикальної проіранської організації, вони в першу чергу були вбивцями двох пасажирів і цю обставину уряди Альжиру і Кувайту повинні були взяти до уваги. У відповідь на таку заввагу представники обидвох названих урядів заявили, що вони в першу чергу рятували живих ще пасажирів і престиж уряду Кувайту, бо життя двох застрелених пасажирів вже й так вони не можуть привернути.

Проіранські терористи захопили літак ще 5-го квітня ц.р., як він летів з Банкоку до Кувайту і наказали в першу чергу приземлитись в Теграні, де вони отримали підсилення в людях і зброї та певну кількість харчів. Черговою зупинкою літака був Кипр, де вони в заміну за пальне звільнили 12-ох пасажирів і отримали дозвіл на приземлення літка в Альжирі, де велися інтенсивні переговори, які закінчились, на думку Альжиру і Кувайту, великим успіхом.

С. Янів вшановано почесним докторатом УВУ

Софія Янів серед промоторів (в тогах, зліва): проф. Г. Васькович, ректор Б. Цюцюра і проф. З. Соколюк, враз із чоловіком В. Яневом та гостем Владикою Володимиром.

Мюнхен, Західня Німеччина (Б.Кузь). — У суботу, 12-го березня ц.р., відбулася в авлі УВУ урочиста промоція відомої суспільно-наукової діячки Софії Янів на доктора філософії Українського Вільного Університету.

Цим високим відзначенням — за одноголосним рішенням Філософічного факультету вшановує УВУ Софію Янів як заслуженого працівника НТШ в Сарселі, зокрема за її сорокалітню працю в редакції Енциклопедії Українознавства (1947-88). В редакції систематично-підручникової (ЕУ-І) і згодом гаслової енциклопедії (ЕУ-ІІ) була С. Янів незмінним секретарем і координатором редакційної праці під керівництвом св. п. проф. д-ра Володимира Кубійовича, редактором чи співредактором кількох від ділів, автором десятків статтей та сотень гасел, як теж була відповідальна за добір ілюстраційного матеріялу. Ця праця в якійсь мірі продовжувалася і при підготові англомовного видання цієї енциклопедії, в характері редактора відділу „Преса" і співредактора відділу „Мистецтвознавство".

Промоція відбулася в суботу вечером після наукової доповіді, яку з рамени факультету права і суспільно-економічних наук виголосив теперішній ректор УВУ, проф. д-р Теодор Б. Цюцюра, на тему: „Правно-політичні і економічні аспекти Чорнобиля", в якій наголосив нехтування охорони довкілля в сучасній Україні і катастрофічні наслідки цього занедбання.

Ректор Цюцюра був і ініціятором номінації; він був вчасі народин енциклопедії українознавства в 1947-48 роках головним секрета-

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ЗАВЗЯТІ БОЇ МІЖ військами Ірану й Іраку за півострів Фао продовжуються. Пресові агентства і кореспонденти інформують з країн на Близькому Сході що по обидвох сторонах є великі втрати в людях і матеріялі, але іракські війська таки зуміли відбити згаданий півострів і дати відсіч наступаючим іранським військовим частинам. Головне командування іраської армії передало для агентств відеострічку з боїв за півострів Фао, щоб таким чином переконливо довести до свідомости країн, що все, що виходить з Теграну про події на фронтах являється суціяльною пропагандою, далекою від правдивих стверджень. Іран, наприклад, заявляв, що в боях за півострів участь брали американські гелікоптери, так звані повітряні кораблі, які допомагали іракським військам здобути перемогу. Пентагон категорично заперечив цю інформацію, назвавши її брехнею. У зв'язку із загостренням ситуації на фронтах, Ірак розпочав також бомбардування ракетами іранських міст, зокрема Теграну, Ширазу й Ісфагану.

КОМУНІСТИЧНИЙ ТЕРОР НА Філіппінах посилюється, — інформують кореспонденти і агентство Ассошіейтед Пресс, спираючись на інформації місцевої поліції і головного командування армії. У вівторок, 19-го квітня, кілька озброєних автоматичною зброєю людей, з групи комуністичних терористів, напали на військову колону на передмісті Манілі. У перестрілці загинули капітан армії Вісенте Дельфін і курсант морської фльоти Ансельмо Дольонґ. Припадково одна з куль поранила також семирічну дівчинку, яка бавилася біля хати. Того ж самого дня в місті Кесон комуністи застрелили місцевого підприємця, президента компанії „Дженерал Миллс" Даглеса Ютенгсу. Поліція переконана, що „Нова народна армія", не маючи змоги розвинути ширших військових акцій, почала займатися терором проти військовиків, політиків, впливових підприємців, поліціянтів та інших.

ЖУРНАЛ „НОВОЄ ВРЕМЯ" надрукував із 40-літнім спізненням листа Альберта Айнштайна. В 1947 році на сторінках того ж журналу чотири совєтські вчені назвали пропозицію Айнштайна про створення міжнародної організації для контролі озброєння вмішуванням у внутрішні справи закордонних країн, що не є згідне із суверенітетом самостійних держав. У своїй відповіді А. Айнштайн обвинуватив тоді совєтських колеґ в ізоляціонізмі і перестеріг, що таке становище збільшує риск воєнного конфлікту у світі. В атмосфері політики „гласности" і „перестройки" совєтські вчені вважали за відповідне поінформувати ширші кола вчених про погляд Айнштайна з-перед 40-ка років.

З МОСКВИ ПОВІДОМИЛИ, що, не зважаючи на протести вчених і правозахисних організацій на Заході, совєти й далі надуживають наукою психіятрії і застосовують її для політичних цілей, тобто засилають політичних в'язнів до численних психіятричних заведень КҐБ для покарання. Свого часу, як відомо, генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов закликав до заборони такої практики і обіцяв покликати до життя спеціяльну комісію завданням якої було б переглянути цілу систему психіятричних лікарень і зліквідувати надужиття. Надужиттям психіятричних лікарень найбільше займаються місцеві комуністичні керівники і КҐБ.

В АМЕРИЦІ

НЮЙОРКСЬКИЙ МЕЙОР Едвард Кач заявив, що його гостра критики негритянського кандидата Джессі Джексона не допомогла у передвиборах його вибранцеві Албертові Горові. Все ж таки, говорячи до репортерів він заявив, що ні одне з його закидів у сторону кандидата Джексона не було таке, за яке він мусів би перед Джексоном вибачатись.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ голосами 397 до 1 одобрила законопроєкт, який відновить федеральні освітні програми на наступних п'ять років. Сподіються скорого одобрення Сенатом і підписання його президентом Роналдом Реґеном з огляду на те, що обидві політичні партії плянують вживати питання освіти як головну тему у виборчій кампанії. На домагання республіканців консервативного нахилу включено до цього законопроєкту додаток, що заборонятиме телефонічним фірмам дозволяти своїм клієнтам вживати апарати та лінії на пропагування порнографії.

З ОГЛЯДУ НА ПЕРЕДБАЧЕННЯ останніми роками, що число 18-літніх університетських аплікантів мешкатиме з року на рік, велике число коледжів та університетів стараються різними способами забезпечити для себе студентів у майбутньому. Позначилося це дуже від'ємно на цьогорічних аплікантах, що є в перших 10-ох відсотках найкращих студентів в країні, бо велике число з них були зовсім відкинені з ними вибраних чотирьох чи більше передових американських університетів. Виявляється, що передові університети, побоюючись у майбутньому за число учнів, приймає середніх учнів з дальших околиць, а відкидає кращих з ближчих околиць, щоби дати ширший розголос своїм школам

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Буш — Дукакіс?

Коли найповажніший суперник віцепрезидента Джорджа Буша сенатор Роберт Дол зрікся дальшої виборчої кампанії, стало ясно, що на конвенції Республіканської партії Джордж Буш дістане офіційну номінацію у першому голосуванні. Тому американські засоби масової інформації перестали цікавитися кандидатурою республіканців, бо це вже не була „новина", та всю увагу звернули на демократів.

З-посеред первісних сімох „карликів", як названо демократичних кандидатів, залишилися три: губернатор стейту Массачусетс Майкел Дукакіс, чорний проповідник Джессі Джексон і сенатор Альберт Ґор. У вівторок, 19-го квітня ц. р. відбулися передвибори у стейті Ню Йорк. Тому, що той стейт давав 255 делеґатів — вигра у нюйоркських передвиборах давала велику перевагу переможцеві і дозволяла на передбачення, що він дістане номінацію на конвенції Демократичної партії. Правда, передвибори відбудуться ще у 12-ох стейтах, між ними у Каліфорнії, Пенсилванії і Ню Джерзі, стейт Пенсилванія з великим скупченням чорних може збільшити число делеґатів Джессі Джексона. Але він вже не зможе „наздігнати" першуна, яким став Майкел Дукакіс. Перед передвиборами в Ню Йорку Дукакіс мав 872-ох делеґатів, Джексон — 738, Ґор — 417, Саймон (з Чикаґо) 153 і „невтральних" було 613 делеґатів. Для отримання номінації на конвенції Демократичної партії треба мати, 2,082-ох делеґатів. Передвибори в стейті Ню Йорк виграв Майкел Дукакіс і він має тепер 1,032 делеґатів, Джексон — 833 і Ґор 434. Сен. Ґор ще, мабуть в цьому тижні зречеться дальшої кандидатури. Для отримання номінації треба мати за собою 2,208 кандидатів.

Так, як тепер представляється виборча ситуація, то в листопаді цього року американські громадяни матимуть до вибору республіканського кандидата віцепрезидента Джорджа Буша, або демократичного — Майкела Дукакіса. В допитах, що їх переводили американські газети, думки опитуваних були дуже поділені: дехто твердив, що „тільки Дукакіс може перемогти Буша", інші казали „Дукакіс не є своїми кваліфікаціями, зовнішнім виглядом, походженням (грек) і родинним станом (має за дружину жидівку) — ніяким суперником Буша, який напевно переможе". Але з пророцтвами треба бути дуже обережним. Очевидно, не тільки у порівнянні з Майкелом Дукакісом, але й усіма 12-ма первісними обопартійними кандидатами Джордж Буш має найкращі фахові кваліфікації: він був вісім років конґресменом, директором Сі-Ай-Ей, був амбасадором у Організації Об'єднаних Націях, амбасадором у Китаї та близько вісім років віцепрезидентом цієї країни. Але американські виборці страшенне химерні і тямимо прецедент, коли вони вибрали на президента Джиммі Картера з його мінімальними фаховими кваліфікаціями. Широкому загалові громадян Картер був майже невідомий.

Не можна теж напевне твердити, що конвенція Демократичної партії призначить Майкела Дукакіса без уваги на число делеґатів, якими розпоряджатиме. Після першого голосування президентські делеґати мають право передавати „своїх" делеґатів кому захочуть. Хай навіть Дукакіс матиме згадану вище кількість делеґатів, не можна присягати, що його іменують. Може переважити думка, що він „заслабий", щоби перемогти Буша, і можуть іменувати когось, хто взагалі не кандидував, як, наприклад, нюйоркський губернатор Маріо Квомо, чи хтось із поважних демократичних сенаторів. До листопада цього року ще чимало води перепливе всіма ріками Америки і внутрішня та міжнародна ситуація може мати теж вплив на вислід президентських виборів. Одно певне Джессі Джексон, всупереч всім його амбіціям і впертости та придумливости — новим президентом Америки не буде. Дехто з білих, що голосував на Джексона, пояснював те голосування бажанням голосувати на ворога жидів.

СЕН. СЕМ НАНН, ДЕМОКРАТ з Джорджії, а заразом і голова Комісії озброєння, заявив, що Сенат буде змушений долати поправку до договору заборони ядерних ракет середнього і близьких засягів. Поправка мала б на меті вияснити, що ця заборона стосується також майбутньої зброї.

Юрій Р. Рибак

НАВКОЛО ПРОБЛЕМИ АМЕРИКАНСЬКОГО ІМПОРТУ

Що чужий капітал та товар заливають ЗСА, відомо кожному, не тільки зі засобів масової інформації та конгресових дебат, але з кожночасного відвідування крамниць, де покупець має змогу вибирати, що бажає, коли йому відповідає ціна. І здається, що коли б так американський товар був кращий і до того дешевший, то ніхто на імпортований продукт і не глянув би...

Профспілки невдоволені з імпорту, бо тратять своє членство. Американські фабрики звільняють робітників, закривають заводи зовсім, або переносять свою продукцію до країн, де робітник дешевший, а якість виробу висока. У кожному випадку представники безробітних американців домагаються, щоб держава взяла їх в опіку, законом хоронила домашню промисловість і обмежувала імпорт чужоземного товару... Це звучить гарно у демагогії, однак у практичному примінення перемінюється у двосічний меч. Не забуваймо, що ЗСА теж експортують і офіційно тримаються лінії вільного світового товарообміну. У практиці, одначе, ще далі існують митні обмеження, квоти, примусове та добровільне домовлення тощо.

Безсумнівно, що збільшений імпорт позбавив багатьох американців праці, однак і дав працю багатьом, бож хтось мусить зайнятись розподілом та доставою. Все ж таки вину у втраті праці спихають на імпорт, що до певної міри оправдується, одначе не зовсім. Ось візьмімо, наприклад, текстильну та одягову індустрію. Реклямами на телевізії подають, що з причини імпорту у 1980-86 роках коло однієї тисячі підприємств закрито, а 350,000 робітників пішли в безробіття. Проф. Ричард Б. Мек-Кензі у „Волл Стріт Джорнел" пише, що більшість тих праць виелімінувано не якраз через імпорт, а прямо з причини інсталяції більш продуктивного устаткування з меншою потребою вкладу зусилля людини. Модерні, наприклад, ткацькі верстати виявились втричі більш продуктивними ніж їхні перестарілі попередники... Знову ж митна охорона текстилії, яку домагаються встановити, змусила в покупців видати додаткових вісім більйонів долярів річно. Іншими словами пересічна охорона праці одного текстильного робітника вартости 17,000 долярів могла б тоді коштувати американських покупців „тільки" чверть мільйона долярів!

Наведений приклад належить до винятків, бо в дійсності імпорт, як цілість, таки дається взнаки ЗСА, і думають тому зарадити. Здається, найкращим способом було б протиставитись „зісередини", себто так поставити економіку країни, щоб вона могла кинути на ринок товар найкращої якости по найнижчій ціні. Чи це можливе? Здається, що так.

Як подає журнал „Ді енд Бі Ріпортс", дорадник підприємств Дан Аланен у зв'язку з обмеженням імпорту і порадою перейняти продукцію самим американцям, застановляється над одним феноменом, а саме: коли американець випродукує якусь річ, то завжди десь у світі знайдуться люди, що бажають його копіювати. Але коли ці чужинці переконаються, що він зробив це в можливо найкращий спосіб, і вони невсилі на нічому заощадити своїх коштів, тоді залишають його в спокої. У висліді американець позбувається чужинецької конкуренції. Це міркування не є суто теоретичним. Ось спитаймо чи хтось із американських покупців має вдома машину до прання японського виробу?... Здається, що ні. Хіба, що привіз її, як пам'ятку, з відвідин Японії. Заступник президента Вірлпул корпорації Роберт Голл у пресовому інтерв'ю („Індустрі Вік") завважив, що ця ділянка промисловости є так конкуренційна і свідома своєї якости („Quality conscious"), що японці прямо не бачать можливости розвою для себе. У додатку машини до прання продаються тепер майже по цій же самій ціні, що 30 років тому, а чужинці потребували б великий капіталовклад, щоб увійти в цю ділянку.

Вілліям Г. Рентшлер („Амеріка Вей") вважає, що в основному не можна позбавляти американців праці, однак у деяких ділянках дійшло до перенасичення. Наприклад, скільки більше правників може проковтнути суспільність?.. А скільки більше ресторанів швидкого харчу може перетравити?... А може і дійде до цього, що з причини імпорту прийдеться багатьом мити японські автомобілі і чистити черевики з Бразилії і Кореї?...

Треба бути оптимістом і годі попадати у депресію та, склавши руки вичікувати на хвилину, коли економічний імпорт переодягнеться у політичні шати. Тому і Рентшлер уважає, що промисловість „дешевої техніки" є однією з економічних розв'язок американського завтра, бо вона може дати більшу стабільність у кількості варстатів праці та економічної продуктивности.

Що ж таке „дешева техніка" („Low-Tech"). Дешева техніка є тоді коли... „можна її їсти, носити, сидіти на ній, їхати на ній"... Іншими словами це малі підприємства, які провадять антрепренери і заспокоюють кожноденні потреби пересічного громадянина. Це не означає, що великі підприємства з високою технікою не мають економічного значення. Ні. Тут відкрите поле для симбіози обох родів, бо йдеться про втримання добробуту цілої країни.

А покищо Америка не сміє втратити дешевої техніки в користь чужих країн, бо ця техніка дає працю мільйонам американців і тим робом пригальмовує вплив імпорту на стабільність американського ринку і праці.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Роман Савицький

Фортепіяновий речиталь Мірям Худьо

Український Музичний Інститут Америки влаштував у неділю, 6-го березня ц. р., фортепіяновий дипломовий речиталь своєї абсольвентки Мірям Худьо. Заля Народного Дому в Ірвінгтоні, Н. Дж. була виповнена по береги, так, що чистий дохід зі свого першого концерту в сумі 300 дол. Мірям віддала на потреби Української Католицької Школи, при церкві св. І. Хрестителя в Нюарку, в якій вона навчалася дев'ять років. Оцінюючи безкорисність молоденької піяністки, а головно її досягнення у стейтових музичних конкурсах та часту участь в громадських, українських імпрезах, Відділ УМІ в Ірвінгтоні виділив їй із Стипендійного Фонду ім. Л. Ревуцького 100 дол., як дарунок своїй довголітній студентці для продовження її дальших студій.

Концерт започаткувало коротке слово проф. Р. Венка, який, як заступник президента УМІ, хворої проф. Д. Карaнович підкреслив, що тільки одиниці з-поміж студентів УМІ мають витривалість і завзятість спромогтися на дипломовий речитель. Талант і тривка праця 16-річної М. Худьо уможливили закінчити повний вимогливий 11-річний курс навчання в УМІ та придбати програму цього роду концерту, який обов'язує виконати твори всіх головних музичних стилів.

Першою точкою програми була Прелюдія і Фуга Й. С. Баха в Б-дур (1-ий том). Цей обов'язковий для диплому твір був виконаний з переконливим зрозумінням і безпосередністю, ведення голосів було прецизне. Особливо Прелюдія подобалося чарівним леготом своєї біглости.

У „Патетичній Сонаті" Оп. 13 Бетговена темпа, динаміка і фразування були згідні з вимогами композитора, поодинокі частини твору були виразно контрастними. На жаль, наша публіка ще все оплескує поодинокі саме частини такого одного цілого твору, — це так між іншим. Мірям, як 16-річний піяніст виконала сонату цю поправно, очевидно такий твір потребує музикальної зрілости. Бетговен, композитор-філософ, тож у виконанні його творів прогресують ще навіть 60-річні музики-професіонали.

Щоб дати передишку молодій піяністці після вимогливої сонати, її учителька проф. Галя Клим відчитала віршовану „Музичну Гумореску" — пародію на тему вивчування музики головно в дитячому віці, яка закінчувалася гумористичним поясненням деяких творів речиталю. Гумореска мала також на меті внести легкий приємний і свобідний настрій у виконавця і викликати щиру усмішку у слухачів.

Твори Шопена необхідні в програмах надійних піяністів. Мірям виконала його Другу Баляду Оп. 38 і „Революційний Етюд" Оп. 10, ч. 12. Тут можна було відчути питомий шопенівський стиль; переконливе фразування і жвавість темп підкреслили задум композитора. Мірям зуміла вглибитися у поезію і одухотворення обидвох творів.

У другій частині речиталю слідували три твори українських композиторів: Лисенка, Ревуцького і Кос-Анатольського. Друга Рапсодія Лисенка має дві контрастні частини. Перша повільна, співна в стилі думи, в другій народний танок збагачують різноманітні ритми, пожвавлені темпа, дається відчути тонкий гумор композитора. Цей твір є безумовно перлиною у фортепіянових творах Лисенка.

Прелюдія Ревуцького Оп. 4, ч. 2 починається виявом суб'єктивних, самоаналітичних почувань композитора, які перетворюються у драматичний вислів. Вживані у цьому українському творі поліритми надають творові космополітично го характеру. Не зважаючи на це, твір цей, як і інші всі Прелюдії Ревуцького, належать до наших надзвичайно вартісних і ефективних творів. Рапсодію Лисенка і Прелюдію Ревуцького Мірям виконала вміло технічно і виразово та ще й влила у них свої особисті сердечні почування.

„Гуцульська Токката" Кос-Анатольського — це всеціло твір інтенсивної рухливости; вимагає перкусійного удару кожної нотки, чи акорду. Одначе в цій Токкаті виразні співні народні мотиви, що завзято вплітаються в постійний, сказати б, машиново-механічний характер твору. Виконання Мірясі підкреслило заміри композитора, тобто Токкату мережали співні гуцульські мелодії.

Дебюссі в своїх фортепіянових творах майже завжди намагається відкинути перкусійний характер цього інструменту, не терпить галасливости удару, радше старається добути з фортепіяну т. зв. „звукову авреолю". Включений в програму цього речиталю його твір „Відблиски на воді" є нелегкий до виконання. Мірям була подиву гідна у відтворенні цього, бо справді можна було відчути ефект мерехтливого світла. Можна сказати, що характер музики Дебюссі найближчий молоденькій піяністці, то ж крім стилевого виконання проявилася її власна творча винахідливість.

„Кіт і мишка" Копленда повний розкиданих по клявіятурі ударів і акробатичних скоків, бо цього вимагає гумористичний характер твору. Можна було відчути, що цей твір дуже подобався молодій піяністці.

(Закінчення на стор. 4)

Микола Бараболяк

ЖИВЕМО ДЛЯ УКРАЇНИ

Вмирати за Україну, а не жити для неї, — стало гаслом, майже ідеологією для частини нашої громади на поселеннях. Це гасло стало не тільки основою політичного мислення, але навіть стратегії здійснення ідеї. Це крокувати по лінії найлегшого опору. Присвятити своє життя визвольній справі і це робити консеквентно важче, чим деклямувати про „готовість умерти", коли ти певен, що такої нагоди за твого життя не буде. І патріотом будеш, і дешевим коштом обійдешся.

Такі думки находили на мене, прислуховуючись бадьорій маршовій пісні „Ми гайдамаки" і другим маршовим і повстанським пісням на радіомовленні одного нашого середовища. Чи не віддзеркалює бойовий тон цих авдицій наші політичні настанови і наші ідеологічні вірування? Ця романтика була б нешкідливою, коли б вона не обмежувала надто наші політичні горизонти, і не заколисувала нас до мрійливого сну. „Йшли діди на муки, підуть і правнуки..." Відкіль ця настанова на муки, терпіння, смерть...? Готовість на знущання, тюрми? Чи не є це прояви своєрідного мазохізму? Чи це не вираз безпомічности, безрадности, а головно неспокутованої ще вини за минуле?

У надрах наших умів покутує без сумніву глибоке почуття вини, до чого нам нелегко одверто признатись. Після Першої світової війни прийшла була для нас неповторна нагода стати вільними. Це були часи, коли вистачало рушниці і кулемета на тачанці, щоб протиставитись ворогові, побити його і закріпити свою державу. Тоді треба було виставити себе на небезпеку майже рукопашну. У Східній Україні було на те ще менш охочих, як у Галичині. Але і в Галичині не було духа жертвенности. Пам'ятаю, як мій батько говорив про це із огірченням. Був зв'язаний з рекрутуванням хлопців до УГА. Повторяв мені неоднократно, що говорили йому тоді молоді люди: „Що мені там; все одно буду сіяв, орав і корову дояв...", незалежно від того, яка влада. Моя ґенерація (ця і Степана Бандери) зрозуміла помилку батьків. Ця ґенерація була готова на жертви, на які не надто готові були батьки. Населення цієї готовости найшло свій апогей у Біласі і Данилишині. Своєю жертвою вони дали приклад і тисячі молодих людей було готових на таку ж жертву.

У червні 1941, здавалось, що прийшла нова нагода заплатити кров'ю за помилки батьків у 1917-20. Несвідомі зразу ідей і намірів Гітлера, ми не могли собі уявити, що він такий недотепа, що не розуміє ваги українського фактора, якщо йдеться про покорення Москви. Розчарувавшись в німцях, наша готовість умирати за батьківщину виявилась знову в УПА. І знову у нашому політичному невіжестві ми не могли собі уявити, що альянти будуть такі дураки і не зліквідують одним махом цю другу тоталітарну систему, для людства може ще загрозливішу чим нацизм. І стиснені між двох сил-великопотуг, ми несли жертви крови, і наражували на ще дошкульніші жертви наші маси.

В ході і після Другої світової війни прийшла епоха не тільки танків і джетів, але головне — нуклеарної зброї. Після деякої політичної непевности і метушні заіснував біполярний політичний світ. Совєтський Союз боїться Америки, а ЗСА бояться СССР. Америка змагає до збалянсування своїх сил із тими Москви, і далі не йде і не піде. А Україна глибоко у нутрі російської імперії. Ніхто не робить надій на вирвання, наприклад, Польщі з кліщів цієї імперії, то що говорити про Україну? Світ змінився, але не ми у нашій ідеології і політичних настановах. Хай і прийняти, що клич моєї генерації (вона ж і Степана Бандери) — дітей батьків невдачників 1917-20 мала ще деяке виправдання у 1941-45. Нині клич — вмирати за Україну — віджив своє. Наша молодь в УПА і цілий нарід по тюрмах і на Сибірі заплатили дорого кров'ю за недолугість батьків у 1917-20 — і цього досить!!!

Нові часи, виринули, нові методи визвольних змагань. Повторюю — єдина і неповторна нагода на жертву крови була і минула для нашого народу, у 1920 році. За останніх 40 років була нагода якоїсь збройної розправи з ворогом? Не буде такої нагоди і в наступних сорока роках, а кличі „до зброї" залишаться пустими кличами. Генерація Степана Бандери сплатила борг крови нашій історії за провини батьків. Внукам на еміграції треба взятись за нову зброю: готуватись не вмирати, а жити для України. Закликати до „збройної розправи" у якомусь неокресленому майбутньому — не в нинішніх умовах признаватись до повного політичного бан-

(Закінчення на стор. 4)

ПОСТАНОВИ КОНФЕРЕНЦІЇ СЕРЕДОВИЩА УГВР

IV.

Треба відзначити поглиблене заінтересування Україною в різних колах польської опозиції та її бажання конкретними заходами творити спільний фронт обох народів. Свідчення про зрушення у польській публічній думці в питанні українсько-польських взаємин дають за останні роки зокрема такі самвидавні періодичні публікації в Польщі як „Спотканія", „Кос", „База", „Глос", „Опінія", „Нова коаліція", „АБЦ", „Тигоднік Мазовше", „Мєндзиможе", „Діяльоґ — Бюлетень польсько-українскі", „Арка", також такі організації в Польщі як „Неподлеґлосьць — Ліберально-Демократична Партія", „Солідарносьць вальчонца", „Польське Порозуміне неподлеґлосьцьове", „Рух політични Визволєніє", „Вольносьць і Покуй", „Вольносьць — Справедлівосьць — Неподлеґлосьць" та ін. Це правда, що їхні погляди поділяє досі, на жаль, тільки частина польської суспільности та що в поляків і українців є ще багато взаємного недовір'я і ворожости. Проте, треба надіятися, що нові віяння у польській політичній думці будуть перемагати та що вони водночас будуть впливати також на зміну ворожого ставлення чималих кіл польської суспільности до української меншости в Польщі, яка далі не має всіх конечних прав релігійного і національно-культурного розвитку.

Теперішній кордон між Україною і Польщею не є результатом рішення вільних урядів обох народів, проте, цей кордон у ніякому разі не є і не може бути перешкодою для невідкладної і життєво-конечної для українців і поляків співпраці тепер і після здобуття ними незалежности. Не випереджуючи майбутнього становища вільних урядів України і Польщі, треба рішуче застерегти, що всякий спір між українським і польським народами за кордони, тепер чи в майбутньому, приніс би необчислимі трагічні наслідки для одних і других і пішов би тільки на користь ворогів обох народів. А довгий історичний досвід України і Польщі повчає, що тільки в згоді й співпраці вони можуть здобути і тривало зберегти свою державну незалежність, не стати жертвою імперіялістичних сусідів.

Великою мірою ці завдання здійснюються і слід зазначити, що українська діяспора здобулася на певні досягнення, гідні уваги, наприклад, створення і діяльність Українського Інституту в Гарварді, Канадського Інституту Українських Студій, „Енциклопедія українознавства" українською і англійською мовами та інші видання Наукового Товариства імени Шевченка, Української Вільної Академії Наук, Східньоевропейського Дослідного Інституту імени В. Липинського, Видавництва оо. Василіян в Римі, наукові видання Української Православної Церкви, видання Українського Католицького і Вільного Університетів, Об'єднання Українських Письменників „Слово", „Літопису УПА", „Українського Історичного Товариства", „Сучасности", „Смолоскипу" та інших видавництв, деякі чужомовні видання і періодики тощо. Однак, це далеке від того, що потрібно при наявности тенденційних публікацій совєтських та традиційно проросійських кіл на Заході. Діяспора повинна далі ставити наголос на свою інформативну та наукову діяльність, підносячи її на вищий рівень і здобуваючи об'єктивне признання. Потрібно також селективної та на вищому рівні популяризації інших ділянок української культури, хорового мистецтва, танку, образотворчого мистецтва, народної творчости та інших.

У діяспорі надзвичайно важливим чинником є не лише популяризування, але й збереження української культури, а передумовою цього є плекання української мови. Зауважується занепад і занедбання української мови серед середнього і молодшого покоління. Шкільництво й організації молоді, а так само українські Церкви повинні поставити собі як першорядне завдання плекати українську мову, розвивати двомовне шкільництво, зберігати українськомовну пресу та вживати цю мову в побуті, вводячи її в міжнародний вжиток як мову великого народу.

Українська діяспора не зможе довго втриматися, а тим більше прислужитися народові і на матірних землях, якщо не буде зберігати живий і постійний зв'язок із землею своїх предків, вивчати її сучасне та реагувати на її потреби.

До ситуації в діяспорі та серед політичної еміграції

а) Майже двомільйонова спільнота людей українського походження поза межами України на Заході є важливим чинником у формуванні долі нашого народу. Ця спільнота в діяспорі повинна працювати насамперед в такому напрямі, щоб себе культурно і демографічно якнайдовше зберігати, бо лише тоді вона може виконати свої завдання супроти України. Для цієї мети потрібно зберігати і розбудовувати установи й організації, що мають безпосереднє значення для самозбереження — школи, Церкви, господарські, молодечі й товарисько-суспільні об'єднання, підвищувати національну свідомість молодих поколінь, зміцнювати господарську базу українських людей та установ і здобувати замітні місця у структурі суспільства, серед яких живемо. Дуже важливо також збільшувати взаємини між окремими українськими громадами для виміни думок і досвіду та для взаємної допомоги. Співпраця установ у різних країнах, інституційне їх завершення в міждіяспорному маштабі та внутрішній культурний обмін є першорядними завданнями на часі. До цього треба включити й ті українські меншості в Східній Европі поза УССР, які мають подібні потреби до тих, що помітні в діяспорі на Заході, і де виринають деякі можливості спілкування. В тому відношенні Світовий Конгрес Вільних Українців повинен виконати важливу функцію і його треба зробити дійовою установою, а не лише репрезентативною чи символічною.

Рівно ж заслуговують на увагу і підтримку такі ініціятиви і проєкти української діяспори, які мають відношення до цілости українства, а зокрема до потреб України. Це стосується, насамперед, до української науки, особливо в працях західніми мовами і на західніх академічних установах, інформації про стан України і її проблеми, оборони українського імени і оборони проти атак на український визвольний рух та його чільних діячів, і також, особливо актуальне завдання тепер — відзначення Ювілею Тисячоліття Християнства в Україні та популяризація української історії і культури з того приводу перед неукраїнським світом.

Закінчення буде.

ДАРУНОК МЕЛЬПОМЕНИ

Цікавою імпрезою 43-ій Відділ вшанує свою членку Лізу Шашаровську-Чепіль, яка довгі роки мистецьким акторським словом і співом розважала глядачів і слухачів на сценах українських театрів.

Акторка народилася як Ліза Пастернак, у Ганновері, Німеччина, куди виїхали її батьки шукати кращої долі. Тринадцятилітньою дівчинкою Ліза поїхала у рідну Гуцульщину, слабо знаючи українську мову. Їй усміхнулася доля, коли нею зацікавилося подружжя Сарамагів з театру ім. Тобілевича. Її прийняли як хористку. В інтерв'ю для журналу „Овид" (ч. 3, 1968) Ліза згадує, що між тими, які слухали її „авдиції", був також вже славний тоді актор Володимир Блавацький. „Чи я сподівалася, що буду колись його партнеркою у 'Гамлеті', у справжньому театрі, на великій сцені, у першій українській прем'єрі 'Гамлета'? Що він буде Гамлетом, а я Офелією? Я тоді навіть не знала, що таке 'Гамлет'. Моя перша маленька роля була в оперетці 'Меді', — згадує Ліза. — Я грала хлопця і мала сказати три слова: 'Пиво, лімонада, помаранчі' ".

В театрі Ліза одружилася з Володимиром Шашаровським. У 1934 році вона перейшла до театру Стадника, в якому посипалися для неї ролі в „Чарівній дівчині", „Тартюфі" в „Казці старого млина", в „Орлові", в „Запорожці", в „Гриці"... В 1939-41 роках Ліза Шашаровська працювала в театрі ім. Лесі Українки, а згодом у Львівському оперному, який під керівництвом В. Блавацького репрезентував чотири ділянки театрального мистецтва: драму, оперу, оперету й балет. Хто бував у тому часі в оперному театрі, напевно, пам'ятає Лізу як Дарину в „Гриці", Козачку в „Батурині", Наймичку в „Ночі під Івана Купала", Покоївку в „Камінному господарі", Рину в „Мині Мазайлі", Забеля в опері „Фавст" та в багатьох інших ролях. Рівночасно вона виступала на сцені театру Літературно-мистецького Клюбу та „Веселого Львова", коли піснею „Сніг паде" — правда, невеселою — полонила публіку.

Одержання ролі божевільної Офелії у Шекспіровому „Гамлеті" було для Лізи великою несподіванкою. „Гамлет" ішов успішно 25 разів в Оперному театрі, аж поки воєнні дії не закінчили цього блискучого періоду Львівського театру. Після прем'єри появилися прихильні для Лізи рецензії

Ліза Шашаровська-Чепіль у ролі Антігони Ж. Ануї.

у пресі львівській і краківській, також у німецькій і навіть у чеській.

На еміграції Ліза Шашаровська стала членом ансамблю українських акторів під проводом В. Блавацького. На відкритті театрального сезону 1946 року на оселі в Авгсбурзі ансамбль виставив п'єсу Миколи Куліша „Народній Малахій", в якій Ліза грала ролю санітарки Олі. Ось уривок з рецензії З. Тарнавського, яка появилася в „Українській трибуні": „Ліза Шашаровська заслуговує особливого підкреслення і похвали. Від скромної дівчини, через скривджену коханцем санітарку, аж до повної експресії постаті дівчини з публічного дому — це скаля, що в ній направду майстерно обертається Ліза Шашаровська". В 1947 році Ліза взяла участь у мистецькому читанні творів українських письменниць у Регенсбурзі, а в 1948 р. вона грала головну ролю у драматичному етюді Лесі Українки „Одержима". Це роля неофітки Мірям. У „Віснику оселі" в Регенсбурзі появилася після вистави стаття Г.К. „Драматичні етюди Л. Українки", з якої подаємо уривок: „Артистка Л. Шашаровська з найбільшою повнотою творить цей образ. Її Мірям — стихійна, гнівна, бунтівнича, овіяна біблійною урочистістю, вона приносить з собою подув палкого неба. Юдеї. Майстерно подає вона нюанси переживань від палкого піднесення до розпачу зневіри".

Великим акторським осягом Лізи Шашаровської була креація заголовної ролі в античній грецькій трагедії „Антігона". Цей давній міт дуже добре для сучасної людини опрацював у своїй „Антігоні" французький драматург Жан Ануї, і вона з Парижу пішла у світ. Для ансамблю українських акторів її переклав Микола Понеділок. Прем'єра була великим успіхом, а про Лізу-Антігону писав Євген Маланюк у своєму есеї, який появився 27 червня 1948 року в Мюнхенській українській „Трибуні": „То була в чудовій інтерпретації нашої визначної акторки Шашаровської висока реабілітація героїчного чину в ім'я, може й нежиттьових, але істотних для людського існування вартостей". А 23-го травня в тій же газеті Ігор Костецький в рецензії „Антігона на українській сцені" називає Лізу „знаменним виконавцем заголовної ролі" і стверджує, що „її чисто акторська майстерність перевищує в цій ролі все досі нам відоме в її виконанні".

Коли наша еміграція перенеслася на американську землю, прибув сюди і Український театр. В 1949 році Ліза Шашаровська-Чепіль виступила в народній опереті Кропивницького „12 дочок на відданні", яку театр виставив у Філядельфії під проводом В. Блавацького, а в 1954 році в опереті М. Лисенка „Наталка Полтавка" у постанові Б. Паздрія під проводом Й. Гірняка. Прем'єра відбулася 7-го листопада при заповненій залі горожанського клюбу у Філядельфії. „Свобода" з 18 листопада 1954 року в статті „135-річна бабуся Наталка Полтавка на сцені УТА" писала про Лізу, яка грала ролю Наталки: „Блискучий день мала Ліза Шашаровська-Чепіль. Це передова артистка з кращих років Львівського театру за дирекції В. Блавацького, який їй доручив складну ролю Офелії в Шекспіровому 'Гамлеті'. В 'Наталці Полтавці' Ліза вповні задовольнила голосово. Вона була найкращою на сцені як співачка і свою ролю відтворювала з ніжністю".

Почався багатий період театрально-музичної діяльности Л. Шашаровської-Чепіль у Філядельфії та в інших містах. Вона виступала також на різних громадських імпрезах, згадати б тут „Свято героїні" у Філядельфії (1958, 1959, 1971), на яких Ліза виявила себе доброю декляматоркою. У 1964 році в Баффало відбувся Тиждень Гуцульщини, а в 1968 році з'їзд Гуцульщини, в яких Ліза брала участь як вокальна солістка в гуцульському репертуарі. В 1964 р. „Театр у п'ятницю" виставив у Торонто п'єсу-комедію „Багряні рожі" і музичну ревію, що в наступному році повторив у Дітройті, на яких з успіхом свою ролю грала Ліза. В цій комедії (Альдо Бенедетті) Ліза виступала ще у Філядельфії і в Честері (1967). В 1966 році відбувся Гуцульський вечір на Союзівці, а в наступному році у Філядельфії (20-ий Відділ СУА). На обох вечорах Ліза збагатила гуцульську програму піснями та деклямаціями. У 1966 р. вона виступала у веселій програмі на Святвечірній зустрічі у Балтиморі („Театр у п'ятницю"), також у Клівленді і в Торонто, в імпрезі „Слідами веселого Львова" (ОМУС), в якій грала сценку з „Гуцулки Ксені" і з „Мини Мазайло". Знані є її виступи на „Осінніх усмішках" (43-ій Відділ СУА) з піснями легкого жанру у Філядельфії. В 1971 р. виступала тут на вечорі мистецького слова (ОМУС), в 1974 р. на концерті в користь В. Мороза (Комітет оборони Мороза), в 1980 р. на Літературному вечорі, в 1982 р. на Мистецькому ярмарку (20-ий Відділ СУА), в наступному році на вечорі, присвяченому В. Блавацькому (ОМУС), на Літературному вечорі Я. Климовського, на якому рецитувала його вірш „Великий з'їзд", на „Вшануванні корифеїв українських театрів в Ню Йорку (64-ий Відділ СУА) з рецитуванням частин поеми „Одержима" і ролі Мірям. На відзначенні 110-річчя НТШ у Філядельфії Ліза виступила з монтажем пісень і деклямацією „Гайдамаків". В „Америці" з 7 липня 1983 р. в рецензії з цієї імпрези д-р Наталія Пазуняк пише про вокальну точку Лізи: „Її виступ знаменований щирим ліризмом, глибиною почуття і тонкістю передачі, викликав глибоке враження на слухачів, які з приємністю сприйняли її монтаж, в якому тема любови до далекого рідного краю перепліталася з тужливо-сумовитими нотками тихої радости".

В 1985 р. Ліза виступила з деклямацією на академії Шевченка, а в 1987 році на святі державности і на 30-літті 43-го Відділу СУА, де своїми лірично-настроєвими і жартівливо-веселими піснями надала ювілейній програмі різноманітности і краси.

Довгі роки Ліза Шашаровська-Чепіль давала нам духову розвагу на її мистецьких виступах. Плянована імпреза буде присвячена їй і означатиме нашу вдячність непересічній акторці, співачці і членці 43-го Відділу СУА. Відбудеться вона в суботу, 30-го квітня, о год. 5:30 по полудні у великій залі Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії. Дохід призначений на фонд розбудови Центру.

Ірина Райнер

Шевченківське свято в Лос Анджелесі

В неділю, 20-го березня ц.р., о год. 2-ій пополудні, в залі Українського Культурного Осередку в Лос Анджелесі відбулося святкування Шевченківських роковин. Святкування, як і щорічно, відбулося заходами Управи Осередку і при співпраці активних членів всіх інших громадських організацій.

Програму започатковано „Славнем на 1000-ліття Християнства в Україні". Отець Галек-Голутяк як заступник голови Осередку своїм вступним словом відкрив святочну академію й привітав головного д-ра Ярослава Падоха, голову НТШ в Америці. Хор відспівав „Заповіт", а учні та учениці „Рідної Школи" виголосили в'язанку уривків з поем поета.

Хоч від виступів дітей не треба багато вимагати, але тут напрошується завваження: рівень виконання у дітей 7-12-літнього віку й їхнього поведення на сцені залежить від розуміння врочистості даного виступу й розуміння змісту того, що їм дано виголосити.

Марійка Васильків-Захарків віддеклямувала з чуттям і розумінням поему „Лілея". У своєму слові п. н. „Шевченкові реколекції" д-р Я. Падох підкреслив незавидні умови для творчости поета (усього 13 літ життя на волі), вийнятковий вплив тієї творчости на національне відродження українського народу, пророчий патос напрямних поем та непохитність Шевченка в характері національного віщуна.

Якщо участь і доповідь ученого гостя була справжньою атракцією, то великою прикрасою імпрези був хор під орудою маестра Володимира Божика, який виконав літературно-музичний монтаж з поем Шевченка п. н. „Слово Тараса". На монтаж склалося дев'ять пісень відомих наших композиторів, пов'язаних деклямаціями уривків з Шевченкових поем у виконанні Анатолія Валюха, учителя середніх шкіл у мережі освітньої системи міста Лос Анджелес. Обидві частини вокально-музичної в'язанки були виконані з великою майстерністю при фортепіяновому супроводі незаступної в нашій громаді Лесі Вахнянин-Куриленко. Програму закінчено спільним відспіванням національного гимну.

У понеділок, 21-го березня, о год. 7:30 вечора, відбулися за почином д-ра Я. Падоха збори основників „Осередку праці НТШ" на заході Америки, яке повинно б стати зв'язковою ланкою між нюйоркською централею і Каліфорнією, а то й цілим західнім побережжям З'єднаних Стейтів.

Д-р Я. Падох з'ясував історію незнищимого Шевченківського Товариства, його завдання в обличчі незавидних умов для української науки під совєтами і запропонував вибрати першу управу з-поміж прибулих 14-ти учасників.

Головою Т-ва вибрано д-ра Андрія Олесіюка; заступником — о. Степана Галек-Голутяка; секретарем — Володимира Романюка; скрабником — мгра Олеся Муця. Внесення д-ра Падоха про річну членську вкладку в висоті 25 дол. прийнято одноголосно. У найближчому часі управа новооснованого Товариства повинна, в порозумінні з централею, випрацювати основний плян його діяльности.

При товариській гутірці й при каві з тістечками, приготовленій присутніми панями — Стефанією Порайко, Зіною Романюк і Т. Ситник, основники побажали д-рові Ярославові Падохові щасливої дороги й нових успіхів у його праці.

П. Б.

Балтимор вшанував Т. Шевченка

У неділю, 20-го березня ц.р., українська громада Балтимору вшанувала за традицією пам'ять геніяльного поета Тараса Шевченка окремим святом, що його підготовив місцевий Відділ УККА при співучасти організацій в залі Дому Української Молоді.

Шевченківське свято почали присутні співом „Заповіту". Згодом Климентій Баб'як, голова Відділу УККА, відкрив свято коротким словом та привітав о. прот. Григорія Подгурця і о. Йосифа Денищука з Вашінгтону, яких запрошено було взяти участь в програмі свята. Климентій в своєму слові вказав на те, що культ Т. Шевченка, кличі якого вічно живі і пориваючі, плекають усі українці, щоб відновлювати у собі віру, що „світ правди наступить і помоляться на волі невольничі діти".

Святкову промову виголосив о. прот. Григорій Подгурець, настоятель української православної церкви св. Андрея в Силвер Спринг, Мериленд. В своїй промові о. прот. Подгурець підкреслив, що Тарас Шевченко був Божим співцем, одним з тих що їх Боже Провидіння вибирає на те, щоб через них діяти на інших. Завдяки саме Т. Шевченкові, твердив промовець, наша нація живе і бореться сьогодні. Промовець звернувся з гарячим закликом активізуватися до тих українців на чужині, які на шляху до волі українського народу мають тенденцію „ховатися". Це він вважав великим гріхом супроти свого народу. Закінчив він свою промову закликом Т. Шевченка „Молітесь і Богові поклоняйтесь і більш нікому" у наших змаганнях за краще майбутнє українського народу.

По промові виступив із деклямацією віршів Т. Шевченка Левчик Івашко, учень школи українознавства. Виявляючи добре розуміння тексту, він гарною українською мовою віддеклямував вірші „Село", „Зелений гай" та „Сонце заходить", за що і одержав бурю оплесків з залі.

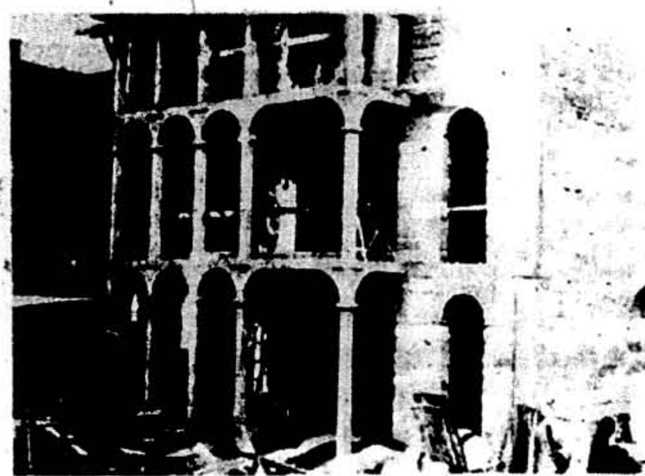
У другій частині програми о. Йосиф Денищук з УКЦ Св. Родини у Вашінгтоні продемонстрував понад двісті прозірок культурних пам'яток Львова і Києва, в більшості церков, та прозірки з поїздки на могилу Т. Шевченка в Каневі. Прозірки ці на часі у зв'язку з ювілеєм Тисячоліття Християнства, були дуже гарно опрацьовані з живими і дотепними коментарями о. Й. Денищука, який виявив немало знань у тій ділянці.

Прозірки з могили Т. Шевченка у Каневі висвітлено останніми, як також додатковий матеріял про первісний вигляд могили з хрестом та зміни, переведені совєтським режимом.

Свято закінчено відспіванням українського національного гимну.

Б. С.

Просять допомогти із закінченням будови в Прнярові

Незакінчена будівля.

Як уже інформовано, українська громада в Прнярові, Юґославія, почала великий проєкт з нагоди Тисячоліття Християнства в Україні — будову Українського Духово-Культурного Центру. Святкування цього ювілею заплановані там на 17-го липня ц.р.

Отець декан Петро Овад звертається з проханням в імени тамошніх українців допомогти їм скінчити цю будівлю, яка допоможе зберегти і сцементувати громаду.

Добровільні датки, які можна відтягати від податків, можна висилати до: Ukrainian Self-Reliance Ass'n., 734 Sanford Ave., Newark, N.J. 07106; Yugo Millenium Fund, Acct. No. 5203.

Померла Сестра М. Г. Калброн, ЧСВВ

Сестра М. Григорія Калброн, ЧСВВ, померла 9-го квітня ц.р. на 71-му році життя і 47-му — монашого життя.

Народилася Марія Калброн в Ню Йорку, була парохіянка церкви св. Юра, вступила до Чину СС. Василіянок у 1941 році. Від 1945 до 1975 рр. учителювала в українських парафіяльних школах в Ню Кенсингтоні, Піттсбургу, Нортгемптоні, св. Йосафата, Па., Йонкерсі і Ню Йорку. В 1976 році з причини занедужання повернула до матірного дому у Факс Чейсі, де жила до смерти.

С. Григорія була чутливою і ласкавою людиною, совісною і відданою своїм монашим обітам, молитві і вчительській праці ціле своє монаше життя.

С. Григорія залишила в глибокому смутку своїх співсестер по Чині та рідню — сестру Павліну Калброн з Ню Йорку, тітку і хресну матір п. Шірі і родину з Бронксу, Н. Й., своячку М. Лехт і родину з Спрингфілд, Па., братанка Джима Калброна з родиною в Вайтсборо, Н. Й., братанку С. Анну Христину, згромадження Непорочного Серця з Бриджпорту, Па., кузинів, родину Гарман з Магопак, Н. Й., родину Олійників з Бронксу, Н. Й., і рідних, родину Авигст з Астон, Па.

Парастас відправлено в манастирській каплиці в понеділок увечорі о год. 7-ій. Заупокійну Св. Літургію і похоронні відправи у вівторок, 12-го квітня. Тіло покійної похоронено на цвинтарі Сестер в Факс Чейс, Па.

С. Єроніма Роман, ЧСВВ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ

бл. п.

СТЕФАНІЇ МИРОШНИЧЕНКО

МАМИ НАШОЇ СПІВРОБІТНИЦІ

ГАЛИНИ МИРОШНИЧЕНКО КУЗЬМИ

СКЛАДАЄМО $152.00

НА СИРОТИНЕЦЬ В БРАЗИЛІЇ

ПРАЦІВНИКИ В-ВА „СВОБОДА"

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ЗАСВІТИ
нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ

св. п.

ДАРІЇ МЕГИК

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в українськім католицькім катедральнім храмі Непорочного Зачаття НДМ у Філядельфії, Па. дня 2-го травня 1988 року

Складаю тут сердечну подяку всім Дорогим Приятелям, Товаришам Мистцям і Знайомим, які в тяжких переживаннях, так щиро помагали полагодити всі скомпліковані правні справи в часі довгої хвороби, організування похоронних відправ та які так численно своєю участю та жертвенністю в пам'ять Покійної на Богослуження, на Товариство Св. Софії та на видавництво „Нотатки з Мистецтва" прийшли з підтримкою.

ПЕТРО МЕГИК — муж
ЕВГЕНІЯ ЛЕВИЦЬКА зі сином
д-ром МИРОНОМ ЛЕВИЦЬКИМ
ближча і дальша Родина

Зі смутком повідомляємо всіх пластунів і приятелів Пласту в ЗСА, що 6-го квітня 1988 р. відійшов у Вічність великий приятель пластової молоді

ДОБРОДІЙ ПЛАСТУ

св. п. д-р

Микола Терлецький

ВШ. Родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

КРАЙОВА ПЛАСТОВА РАДА
КРАЙОВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА

У глибокому смутку ділимося болючою вісткою, що 19-го квітня 1988 р. відійшла від нас несподівано у Вічність
наша Найдорожча
МАТИ, БАБУНЯ і СЕСТРА

бл. п.

МАРІЯ з ДИЦІВ КОНАШЕВИЧ

довголітня членка 64-го Відділу СУА в Ню Йорку та Клюбу 90 у Філядельфії.

ПАРАСТАС відбудеться в п'ятницю, 22-го квітня 1988 р. о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Насевича при вул. Франклін і Бравн у Філядельфії, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 23-го квітня 1988 р. з цього ж заведення о год. 9-ій ранку до церкви Благовіщення Пречистої Діви Марії в Мелровз Парку, Па. (год. 10-та). Тлінні Останки будуть перевезені та поховані на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишила в безмежному смутку:
доньку — ХРИСТИНУ з мужем ЮРІЄМ ПЕРФЕЦЬКИМ
внучок — ТАНЮ і МАРТУ ПЕРФЕЦЬКИХ
сестер —
АПОЛЬОНІЮ КНИШ з Родиною
ІВАННУ МЕЛЬНИК-ГАВРИЛЮК з мужем та Родиною
брата — ЮРІЯ ДИЦЯ з дружиною МАРУСЕЮ та синами
сватів — БОГДАНА І НАТАЛІЮ ПЕРФЕЦЬКИХ
та ближчу і дальшу Родину в Україні, Америці та Канаді

43-ій Відділ Союзу Українок Америки ім. Олени Пчілки
запрошує громадянство Філядельфії і околиці на

ВЕЧІР

„ДАРУНОК МЕЛЬПОМЕНИ"

присвячений визначній акторці українських театрів

Лізі Шашаровській Чепіль

в суботу, 30-го квітня 1988 р. о год. 5:30 по пол., точно в залі Освітньо-Культурного Центру, при 700 Седар вул. у Філядельфії, Па.

В програмі беруть участь: **Ліза Шашаровська Чепіль** у ролях *„Одержимої", гуцулки Ксені та у ліричних піснях.* При фортепіяні **Лідія Бульба, Ірина Чума. Мґр Ярослав Климовський** — доповідь, **Євдокія Блавацька, Ірина Лаврівська, Микола Кавка та Лукія Гриців, Анна Максимович, Надія Оранська, Людмила Чайківська.**

Прозірки виготовив .... **Олександер Михайлюк**
Оформлення сцени .... **Володимир Чепіль**

ПІСЛЯ ПРОГРАМИ ЗУСТРІЧ З АКТОРКОЮ ПРИ ПЕРЕКУСЦІ

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ засудили на кару 13 років тюрми ливанського громадянина Аббаса Гамаді, молодого близькосхідного терориста. Судді у Дюссельдорфі, а зокрема представник комісії п'ятьох суддів Клявс Арендт заявив, що суд брав до уваги малолітність Гамаді під час доконаного ним злочину і судив його як малолітнього. Інакше він повинен би отримати більшу кару, а може навіть доживотну тюрму. А. Гамаді судили в першу чергу за схоплення людей, переховування і перевіз через кордон недозволеної зброї та інші злочини. Арендт при тому додав, що А. Амаді належав до особливо небезпечної терористичної групи ливанських шиїтів, які мали на меті силою звільнити його брата Мохаммеда Гамаді з тюрми у ФРН.

Пласт влаштовує турнір відбиванки

Ню Йорк (Л.Ю.). — У суботу, 23-го квітня ц.р., тут в спортовій залі Гантер коледжу, 68-ма вул. і Лексінгтон аве. відбудеться турнір відбиванки, зорганізований і переведений спортовим референтом при Крайовій Пластовій Старшині ст. пл. Ігорем Струтинським та ст. пл. Іком Данилюком.

В турнірі будуть брати участь спортові дружини СУМА, спортових клюбів та пластові.

Реєстрація від год. 8:45 до 9:05 вранці, відкриття турніру о год. 9:05.

С. Янів...

(Закінчення зі стор. 1)

рем УВУ і вже тоді познайомився з численними обов'язками секретаря ЕУ С. Янів. Він сказав змістовне і сердечне шанувальне слово („лявдаціо") та відчитав грамоту номінації (за традицією латинською мовою). В президії співділяли обидва декани, проф. д-р Г. Васькович і проф. д-р З. Соколюк.

В „лявдаціо", поруч із заслугами для науки (з квітня 1985 року д-р С. Янів — член кореспондент НТШ) назвав проф. Т. Цюцюра етапи суспільно-громадської праці, як пластової виховниці, активного члена УВО і ОУН (тричі арештованої) згодом опікунки політичних в'язнів за польської і німецької окупацій.

Після промоції д-р С. Янів у своїй подяці, накреслила умови праці в редакції енциклопедії, на тлі ідейної наснаги цілого покоління, що жертвувало особистим для загального" і тільки тому, при скромних засобах, можна було збірним зусиллям сотень розсіяних по цілому світі науковців створити велике діло — книгу про Україну.

По офіційній частині відбулася гостина родини Яневих для учасників цього вечора, представників суспільно-громадських і жіночих установ, постійних гостей УВУ, і особистих приятелів С. Янової в числі 70 осіб. При цьому треба б згадати, що серед почесних докторів УВУ д-р С. Янів є третьою жінкою, поруч з св. п. Ольгою Кобилянською і св. п. Наталією Полонською-Василенко.

СОВЄТСЬКИЙ ЗАСТУПНИК міністра закордонних справ Ніколай Дємідов, виступаючи у понеділок, 18-го квітня ц.р., на телевізійній програмі „Время" повідомив, що в Азербайджані міліція заарештувала 80 осіб, які брали участь у погромі вірменів в Сумгаїті. Згідно з опінією Дємідова міліція і внутрішні органи державної безпеки зуміли розкрити майже 90 відсотків злочинів і притягнути винних осіб до відповідальности. На його думку, особи, які брали участь у погромах будуть строго покарані на підставі совєтського законодавства. Він повторив офіційну версію про те, що загинуло тільки 32 особи, а 200 були поранені. Вірменські джерела подають 300 вбитих. Дємідов, який перебував у Вірменії під час заколотів негативно висловився про місцеву міліцію, яка не має належної підготови до таких подій. Він не чув, щоб хтось там вбивав вагітних жінок в шпиталях і це є, правдоподібно, видумкою західньої пропаганди.

У ФРН РОЗБИВСЯ американський бомбардувальник „Ф-16" поблизу кордонів Німеччини і Люксембургу. Місцева поліція заявила, що на покладі бомбовика не було нуклеарної зброї і що літак виконував тільки вишкільний лет. Пілот врятувався на парашуті і був тільки легко поранений. Причиною катастрофи був вогонь в одному з моторів літака.

Шевченківський день у Трою

Заходом громадського комітету побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Трою в неділю, 13-го березня, о год. 8.30 ранку американські ветерани українського роду вивісили на щоглі на площі ім. Т. Шевченка американський і український прапори. Відспівано американський і український гимни. Було багато присутніх, у тому числі 15 ветеранів американської армії, колишніх дивізійників і упівців. На цій площі буде 5-го червня цього року відкриття й посвячення пам'ятника Т. Шевченкові.

Після Служби Божої в українській православній церкві св. Миколая о. В. Пашко відправив Панахиду за Тараса Шевченка. Потім відбувся Шевченківський концерт у залі Українського Дому. Відкрив його голова громадського комітету побудови пам'ятника Т. Шевченкові Василь Боднар. Він запросив о. В. Пашка провести молитву. Церковний хор під проводом Анни Базар проспівав „Заповіт". Ред. І. Дурбак прочитав доповідь про всенародний культ Т. Шевченка в українському народі. Щороку в березні не тільки на рідних землях, але й у всіх країнах свого поселення українці відзначають роковини народження Т. Шевченка, 9 березня і смерти 10 березня святочними сходинами, концертами, академіями. Ніякий інший народ не відзначає так свого найбільшого поета, як українці, бо Шевченко своїм огненним словом збудив український народ з вікового сну неволі та вказав йому шлях до повного визволення, бо тільки „в своїй хаті — своя правда і сила і воля".

У Трою перший Шевченківський концерт відбувся заходом новоствореної парафії св. Миколая в березні 1898 року, тому 90 літ. Це був перший Шевченківський концерт у цій околиці. Шевченківські концерти відбувалися у Трою довгі роки, цю гарну традицію треба підтримувати і продовжувати. Від 1918 року Шевченкові дні стали державними святами в Україні, їх відзначають школи, наукові й культурно-мистецькі товариства. В Галицькій Україні відзначали їх всі українські товариства, школи, де були українські діти. Цей такий гарний звичай занепадає з браку українських шкіл і хорів у багатьох наших осередках, одначе треба його підтримувати, як духовний зв'язок з рідним краєм.

Потім награно на платівках концерт Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка „Слово Тараса", що викликало незабутні враження. Отець В. Пашко підкреслив вийняткове значення й ролю Т. Шевченка в історії українського народу, навів уривки з його „Послання" й інших поем, заклики Тараса до єдности і братолюбія. В кінці В. Літинський поінформував про працю громадського комітету побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Трою. На запити відповідав голова В. Боднар.

Українським гимном закінчено концерт. Сестриці з парафії св. Миколая приготовили обід для учасників, за що подякував їм о. В. Пашко. Перед сценою виднів великий портрет Тараса, прикрашений вишиваним рушником і квітами.

Учасник

ПРЕДСТАВНИК ФІНЛЯНДСЬКОЇ прокуратури заявив кореспондентам, що Фінляндія не буде висувати жадних обвинувачень проти 19-річного західньонімецького учениka летунської школи в Гамбурзі Матіяса Руста за те, що він перелетів через територію Фінляндії на територію СССР, долетів до Москви і приземлився без втручання совєтської оборони на Червоній площі. Фінляндці думають, що засуд Руста на чотири роки тюрми в СССР досить високе покарання для молодої людини, яка зрештою не мала жадних злих намірів у відношенні, ані проти Фінляндії, ані проти Совєтського Союзу.

НА З'ЇЗДІ СПЕЦІЯЛІСТІВ у Кеймбриджі, Масс. дискутанти дійшли до висновку, що виховання дітей є першим пріоритетом родин, а не професійні кар'єри. Ці знавці закликають батьків та інших громадян домагатися від Уряду та працедавців безпечних та добрих денних діточих садочків, батьківських відпусток, гнучких годин праці і добре платних нецілоденних праць для батьків

У БОСТОНІ В ПОНЕДІЛОК, 18 -го квітня ц.р., відбувся 92-ий з черги відомий у цілому світі біг-маратон на віддаль 26 миль і 385 ярдів. Участь в бостонському маратоні брало понад 6,700 спортовців, а першуном вийшов Ібрагім Гуссейн з Кенії, пробігши цю віддаль за 2 год. 8 хвилин і 43 секунди. Першункою серед жінок стала Роза Мота з Португалії, пробігши віддаль за 2 години 24 хвилини і 30 секунд. Обидва першуни отримали грошові нагороди по 45,000 дол. та авто марки Мерседес-Бенц.

Навколо...

(Закінчення зі ст. 2)

крутства. Це прояв безнадійности, духового капітулянства. Дивлюсь на останні події у Палестині, на тамошню „збройну боротьбу". Кидаються з каменями в руках (яка зброя була б у нас?) під кулі, гинуть. Чи не є це прояв розпачу і тільки розпачу? Брати — араби про них забули, кидаючись під кулі і буки вони протестують проти неправди у світі, проти ЗСА, коли ЗСА кладе вето навіть проти засудження тактики Ізраїля... Які вигляди на якийсь наш зрив, хоч би такий „збройний", як палестинців? На подібний хоч би протест?

З ґенерації „дітей", (моєї і Степана Бандери), вже тільки залишки. Старі нині люди, нездатні переключити своє мислення в епоху нуклеарної зброї. Вперто намагаються накинути ґенерації внуків і правнуків свої визвольні методи. А ці внуки й правнуки? „Йшли діди на муки — підуть правнуки..." Не підуть, бо не бачать ні нагоди, ні сенсу. Вони живуть у світі хоч чвертьмільйонових домів, дорогих закордонних автомашин і подібних благ. До історичних і повстанських мелодій танцюють... І не можна цю ґенерацію винуватити. Пристосовуються до умов життя в світі, куди їх може і без потреби вивезли предки. Така дійсність!

Але є ділянка, де ці внуки і правнуки „бойової" ґенерації мають нагоду виявити справжню „бойовість" у боротьбі за визволення землі їх дідів і прадідів: це підтримка заходів на фронті боротьби проти російського культурного імперіялізму на Україні. Множити священичі покликання, підтримувати стипендіями студії України і політнаук, йти на жертву студіювати україністику і заробляти відтак, скажім, третину того, що біржові брокери чи лікарі. Словом не вмирати, а жити для України. Закінчу словами того, хто знає краще нинішню Україну, хто боровся в міру своїх сил там за неї — Миколи Руденка. Його перші слова до нас були не „готуйтесь до збройної боротьби", а „Нині зброєю може бути тільки слово і високий дух". Чи не є це своєрідний мазохістичний клич готуватись умирати, замість живому працювати реальними засобами для визволення батьківщини? Маршувати з темпом життя, а не на безглузду смерть! Досить тих, хто маршував туди у минулому, та й, мабуть, надаремне...

ЗАГУБИЛОСЯ „НЕ"

У вістці про листа Папи Івана Павла II, яка появилася в „Свободі" з датою 21-го квітня ц.р., треба у третій колонці читати „велика кількість вірних цієї церкви не має можливости свободи сумління і права свобідно визнавати Бога". — Ред.

І. Дем'янюк...

(Закінчення зі стор. 1)

І це все судді прийняли, як евіденцію.

Очевидно, справедливим уважають вирок і Менахем Бегін, і Їцак Шамір.

Дружина Дем'янюка Віра сказала, що це вперше під час процесу не дозволено родині сидіти у першому ряді, а тільки в третьому — у перших посадили уцілілих голокосту, щоб родина могла дивитись на них.

„А я вже пройшла три голокости — Великий голод, насильне вивезення до Німеччини в 1942 році і тепер з моїми дітьми вже понад десять років переживаю третій голокост. Але й мої внуки будуть боротися за справедливість. Я дякую всім, що допомагають мені нести цей хрест".

Іван Дем'янюк, мол., сказав, що було ясно від початку процесу куди він йде. Це був наявний показовий процес з неприхованим наміром засудити підсудного. „Але за 10, 15 років, або й скорше, правда вийде на верх". Він сказав, що родина є заборгована на 180,000 дол.

Адвокат Павло Чумак вважає, що судді зробили помилку, але треба шукати доказів, добиватись до архівів в Польщі, в Західньому Берліні, куди оборонців раніше не допускали під тиском ОСІ, треба переконати осіб, що знають правду, щоб не боялись дати свідчення.

Після виміру кари оборона плянує внести відклик до Верховного суду Ізраїля, який може наказати відкрити справу якщо будуть нові свідки, чи документи. Відклик мусить бути зроблений до 45 днів, а розглянення його може потривати навіть рік часу, як заявив міністер Шарір. Але чи схочуть розглядати нові документи судді — це виключно їхня прерогатива. А досвід недавнього минулого показує, що судді не допускають того, що корисне для підсудного. Наприклад, про справу Франка Валюся, якого звільнено в ЗСА, бо 11 уцілілих свідків пробрехались, на процесі І. Дем'янюка не можна було згадувати.

Справа Альфреда Біліца, який зідентифікований на листі злочинців Об'єднаних Націй як Іван Ґрозний з Треблінки — для суддів в Ізраїлі не існує.

Про об'єктивність суддів висловився один спостерігач-правник з Англії: „Тут навіть якби вдалось привести воскреслого Івана з Треблінки, то судді сказали б, що це не він. В будь-якій країні західньої Европи цю справу судді викинули б після трьох днів зізнань".

Фортепіяновий

(Закінчення зі ст. 2)

тож грала вона його з повним темпераментом.

Вершиною програми концерту була виконана перша частини фортепіянового концерту а-моль Ґріґа Оп. 16. Цей надзвичайно вдалий твір не переводиться. Його радо студіюють молоді піяністи, ним захоплюється завжди публіка, продукуються щораз нові платинки з більше, або менше вдалим виконанням. Він багатий простими чутливими мелодіями, цікавою гармонією, виразистими ритмами. Все це захоплює виконавця, робить враження на критика. М. Худьо дала доказ докладного простудіювання цієї першої частини твору, виявила його розуміння, вклала власне чуття. Перемогла також технічну трудність каденції.

Партію оркестри виконувала на другому фортепіяні Ґаля Клим. Ансамбль солістки і акомпаньятора був виконаний акуратно, вирівняно, тож заслуговує на високу оцінку.

Після тривких, рясних оплесків М. Худьо виконала, як наддаток, Токкатіну В. Грудина, темою якої є наша народна пісня „На вулиці скрипка грає".

Підсумовуючи сказане, треба признати, що дотеперішні музичні студії Мірям у її учительки Галі Клим увінчались успіхом. Як 16-річний виконавець, вона грає з музичним виразом, теплою, технічною і пам'ятевою певністю та елегантністю. Її артикуляція і фразування є природні, пасажі плинні, тон співний, культивований. Кульмінаційні, місця у „форте" не є галасливі, бо її удар не має перкусійного характеру, її руки наче пливуть по клявішах.

Цілий речиталь виріс своєю якістю понад пересічні імпрези і був чимсь особливим. Програма складалася з цікавих, різноманітних творів і була дуже вимогливою, як на такий ранній вік виконавця. Декілька загублених нот не мало поважного негативного впливу на загальнознамените враження із цілої виконаної програми.

У заключних словах Г. Клим сказала, що для успіхів в музичних студіях є потрібні чотири важливі умовини, а саме: талант учня, відданий учитель, важка праця обидвоїх і сприятлива домашня атмосфера даного молодого музика.

В моїй оцінці, як рецензента, Г. Клим є не лише добрим учителем, але з певністю можна сказати, що є одним з найкращих педагогів, які роками в УМІ працювали, чи працюють.

Численні чарівні квіти були свідками надзвичайного успіху М. Худьо і її учительки, а подув ранньої весни розгорнув пелюстки ще однієї особливої квітки, — нового молоденького мистця у фортепіяновій музиці.